

Listy tematów na część ustną egzaminu maturalnego z języka polskiego

I. LITERATURA

1. Zjawy i duchy w literaturze. Zbadaj i porównaj ich funkcje w wybranych utworach różnych epok.
2. Jak, gdzie i co jadają bohaterowie literaccy? Przedstaw motyw sztuki kulinarnej oraz jego funkcje w literaturze różnych epok.
3. Różne ujęcia i funkcje anioła w literaturze. Omów i porównaj na wybranych przykładach.
4. Poezja jako narzędzie walki ze złem. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady liryki z różnych epok.
5. Wielkie karty naszej historii utrwalone w różnych formach zapisu literackiego. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
6. Tytuł, motto, ostatnia scena jako klucze do interpretacji dzieła literackiego. Omów na wybranych przykładach.
7. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze. Omów sposoby ich przedstawiania i funkcje w oparciu o wybrane utwory.
8. Sposoby przedstawiania brzydoty i jej funkcje w literaturze różnych epok. Przedstaw i porównaj.
9. Wpływ władzy na psychikę i zachowania bohaterów literackich. Zaprezentuj na wybranych przykładach z różnych epok.
10. Zachowanie człowieka w obliczu zagrożenia. Zaprezentuj na wybranych przykładach literackich z różnych epok.
11. Zemsta jako potężny motor działania. Zaprezentuj zjawisko i jego konsekwencje w oparciu o wybrane przykłady literackie różnych epok.
12. Błądzić jest rzeczą ludzką. Przedstaw bohaterów literackich, którzy pobłądzili w swoim życiu oraz konsekwencje ich niewłaściwych wyborów.
13. Bohaterowie literaccy, których odmieniły wstrząsające wydarzenia. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.
14. Ludzie szczęśliwi i powody ich szczęścia. Przedstaw i porównaj, analizując literaturę różnych epok.
15. Ludzie nieszczęśliwi i powody ich nieszczęścia. Przedstaw i porównaj, analizując literaturę różnych epok.
16. Bolesne rozstania, ich powody i konsekwencje. Omów na wybranych przykładach literackich.
17. Od herosa do pantoflarza. Przedstaw różne portrety mężczyzn w literaturze.
18. Motywy autobiograficzne w literaturze. Omów w odniesieniu do wybranych utworów z różnych epok.
19. Różne sposoby uwodzenia mężczyzn przez pleć piękną na przestrzeni wieków. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich różnych epok.
20. Zabieg personifikacji i różne jej funkcje w dziełach literackich. Przedstaw i porównaj.
21. Różne sposoby rozmowy z Bogiem i jej konsekwencje. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
22. Człowiek pod władzą despotyzmu. Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
23. Sposoby przedstawienia wojny w literaturze. Przedstaw na wybranych przykładach literackich różnych epok.
24. Koncepcja ludzkiego losu w literaturze różnych epok. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.
25. Różne sposoby kształtowania przez literaturę światopoglądu czytelnika. Omów na wybranych przykładach.
26. Najtrudniejsze życiowe wybory bohaterów literackich oraz wyborów tych konsekwencje. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.

27. Na jakże wielkie ryzyko naraża się ten, kto buntuje się przeciw niesprawiedliwości. Przedstaw problem w oparciu o wybrane przykłady bohaterów literackich.
28. Portrety autorytetów w literaturze różnych epok. Przedstaw i porównaj.
29. Podróże jako lekcje o życiu i o sobie. Czego nauczyli się bohaterowie literaccy podczas wędrówek?
30. Oryginalne narracje w literaturze i ich funkcje. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.
31. Motyw duchownego i jego funkcje w dziele literackim. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.
32. Filozoficzne inspiracje w literaturze różnych epok. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.
33. Pamiętnik jako forma literacka. Zanalizuj wybrane utwory, wskazując na ich różnorodność i funkcje.
34. Na przykładach XIX- i XX-wiecznych utworów literackich omów przyczyny i skutki ludzkiej samotności.
35. Motyw śmierci heroicznej w literaturze różnych epok. Przedstaw i porównaj celowo dobrane przykłady.
36. Różne sposoby ujęcia motywu pojedynku w literaturze. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów literatury polskiej i obcej.
37. Odpowiedzialność przed własnym sumieniem. Omów zagadnienie, analizując przykłady z literatury polskiej i obcej.
38. Literacki obraz zdrady i jej konsekwencji. Przedstaw, odwołując się do wybranych przykładów.
39. Bogowie i herosi świata antycznego oraz ich obecność w literaturze polskiej na przestrzeni dziejów. Przeanalizuj zagadnienie na przykładzie twórczości autorów z różnych epok literackich.
40. Obcy, inny, cudzoziemiec w polskiej literaturze różnych epok. Przedstaw portrety wybranych bohaterów i wskaż ich funkcje w dziele literackim.
41. Kamienica przestrzeni życia człowieka. Przedstaw ten motyw, uwzględniając sposób opisu i analizując wybrane przykłady literatury XIX i XX wieku.
42. Dokonaj analizy porównawczej kreacji świata przedstawionego dwóch wybranych twórców literatury fantasy.
43. Prorocy i wizjonerzy. Ukaż sposób ich przedstawienia i funkcje kreacji w wybranych tekstach literackich.
44. Tradycja i awangarda, realizm i deformacja. Omów różne sposoby kreowania świata przedstawionego, odwołując się do wybranych tekstów literackich różnych epok.
45. Bohaterowie, którym się nie powiodło. Wykorzystując utwory z różnych epok, wskaż przyczyny ich klęsk.
46. Przedstaw i porównaj różne realizacje motywu *vanitas* w literaturze dawnej i współczesnej.
47. Na podstawie wybranych utworów literackich zbadaj, jaki był stosunek do chorób psychicznych i szaleńców w wybranych epokach literackich.
48. Jacy jesteśmy naprawdę? Porównaj wizerunki Polaków utrwalone w literaturze polskiej i obcej.
49. Kresy w literaturze polskiej XIX i XX w. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.
50. Sposoby rozumienia roli poety i poezji w literaturze polskiej od romantyzmu do współczesności. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.
51. Arkadia, raj, wyspy szczęśliwe... Przedstaw i porównaj literackie wizje krain wiecznej szczęśliwości w oparciu o wybrane przykłady.
52. Intrygujący zbrodniarze i ich zbrodnie. Omów zagadnienie na celowo wybranych przykładach bohaterów literackich różnych epok.

53. Przedstaw obraz przemian społeczno-politycznych w tekstach utworów zespołów rockowych w Polsce w latach 80. i 90.
54. Różne modele rodziny ukazane w literaturze. Omów na wybranych przykładach z literatury polskiej.
55. Pisarze – emigranci o swoim losie. Porównaj wypowiedzi twórców dwu różnych epok.
56. Literacki i kulturowe archetypy postaci w literaturze fantasy. Omów na wybranych przykładach literackich.
57. Różne oblicza samotności. Omów problem na przykładzie wybranych bohaterów literackich.
58. Honor i godność – wartości wyznawane lub odrzucone przez bohaterów literackich. Omów temat, wykorzystując wybrane przykłady
59. Motyw snu i jego funkcje w literaturze różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach
60. Śmierć jako bohaterka literacka. Omów sposób konstruowania obrazu personifikacji śmierci w literaturze i zinterpretuj jego rolę w wybranych utworach różnych epok.

II. KORESPONDENCJA SZTUK

1. Portret Żyda w kulturze różnych epok. Przedstaw motyw w oparciu o wybrane przykłady tekstów kultury.
2. Na wybranych przykładach przedstaw impresjonizm jako rewolucyjny nurt w malarstwie i literaturze.
3. Twórcza i destrukcyjna siła miłości w życiu człowieka. Omów na wybranych przykładach literackich i filmowych.
4. Różne obrazy i funkcje zwierząt w literaturze i filmie. Omów i porównaj na wybranych przykładach.
5. Artystyczne ujęcie macierzyństwa w literaturze i malarstwie. Omów i porównaj na podstawie wybranych dzieł.
6. Artystyczne ujęcie ojcostwa w literaturze i filmie. Omów i porównaj na podstawie wybranych dzieł.
7. Motyw herosa w literaturze różnych epok i grach komputerowych. Omów i porównaj w oparciu o wybrane przykłady tekstów kultury.
8. Wielkie przyjaźnie w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach.
9. Różne drogi do świętości. Przedstaw i zanalizuj motyw w oparciu o wybrane przykłady literackie i filmowe.
10. Dramaty Szekspira jako źródło inspiracji dla literatury i filmu. Omów na wybranych przykładach.
11. Różnorodne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach.
12. Dyskryminacja kobiet i jej przyczyny jako motyw literacki i filmowy. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
13. Obraz i funkcje wesela w oczach artysty. Przedstaw w oparciu o wybrane teksty kultury.
14. Sposoby przedstawiania piękna i jego funkcje w literaturze różnych epok i w grach komputerowych. Przedstaw i porównaj.
15. Idealiści i marzyciele oraz ich funkcje w literaturze i filmie. Przedstaw i porównaj.
16. Człowiek młody ma w sobie coś z szaleńca! Udowodnij tę sentencję w oparciu o wybrane przykłady literackie i filmowe.
17. Sposoby oraz konsekwencje wychowywania dzieci. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady literackie i filmowe.
18. Relacje mistrz – uczeń w różnych dziedzinach życia. Rozwiń temat, analizując wybrane dzieła literackie i filmowe.
19. Człowiek dotknięty szaleństwem i jego funkcje w sztuce. Przedstaw i scharakteryzuj na wybranych przykładach literackich i innych tekstów kultury.

20. Problem dojrzewania bohatera podczas różnych niebezpiecznych sytuacji dziejowych. Omów na wybranych przykładach literackich i filmowych
21. Kontrowersyjne drogi do kariery. Przedstaw, porównaj i oceń, analizując losy wybranych bohaterów literackich i filmowych.
22. Różne portrety starości. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady literackie i malarskie.
23. Cywilizacja XX w. to klęska czy triumf człowieka? Rozstrzygnij dylemat, odwołując się do wybranych dzieł filmowych i literackich.
24. Wizerunek Chrystusa w literaturze i sztuce. Zaprezentuj i porównaj wybrane przykłady tekstów kultury.
25. Różne interpretacje powstań narodowowyzwoleńczych w literaturze i filmie. Przedstaw na wybranych przykładach.
26. Inspirujący wpływ kultury ludowej na różne dziedziny sztuki. Omów na wybranych przykładach dzieł literackich i muzycznych.
27. Portret Sarmaty w literaturze i sztuce malarskiej. Przedstaw i porównaj na podstawie wybranych przykładów.
28. Jak cię widzą, tak cię piszą, czyli wpływ wyglądu bohaterów literackich i filmowych na ich losy. Omów i porównaj.
29. Tatry w sztuce. Zaprezentuj i porównaj różne ich przedstawienie w literaturze i malarstwie.
30. Różne obrazy wsi w literaturze i malarstwie. Porównaj sposoby ich kreacji w wybranych przykładach.
31. Potrzeby i oczekiwania ludzi starszych. Przedstaw i porównaj w oparciu o literaturę i film.
32. Podróże jako lekcje o życiu i o sobie. Czego nauczyli się bohaterowie literaccy i filmowi podczas swoich wędrówek? Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.
33. Bankructwo ideałów i jego przyczyny. Przedstaw i porównaj w oparciu o literaturę i film.
34. Sztuka wobec niewyraźnego. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Przedstaw w oparciu o wybrane przykłady.
35. Literackie i filmowe obrazy utopii. Przedstaw i porównaj w oparciu o wybrane przykłady.
36. Motyw ogrodu i jego sposoby przedstawienia w literaturze oraz malarstwie. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
37. Motyw lasu i jego funkcje w literaturze oraz filmie. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
38. Dzieła literackie, a ich adaptacja na potrzeby gier komputerowych. Porównaj wybrane teksty kultury.
39. Sposoby budowania nastroju grozy w literaturze i filmie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
40. Obsesja i fanatyzm jako motywy literatury, filmu i sztuk plastycznych. Omów na wybranych przykładach sposoby realizacji i funkcje tego motywu.
41. Motyw maski i ukrycia tożsamości w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Zanalizuj na wybranych przykładach.
42. Stereotypy w literaturze, sztuce i filmie. Omów sposoby ich wykorzystanie i funkcje na wybranych przykładach.
43. Odkrywanie „czarnego łądu” – odwołując się do wybranych tekstów kultury, przedstaw wyłaniający się z nich obraz Afryki.
44. Motyw jedzenia w kulturze i jego funkcje. Omów na podstawie wybranych utworów literackich i innych tekstów kultury.
45. Groza totalitaryzmu w literaturze i filmie współczesnym. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.
46. Dawniejsze a współczesne wzorce rodziny. Porównaj je, analizując wybrane przykłady z literatury i filmu.

III. JĘZYK

1. Indywidualizacja języka w „Lalce” B. Prusa jako powieści realistycznej. Przedstaw i porównaj w oparciu o celowo dobrany materiał.
2. Oryginalne, zaskakujące, zabawne, niezrozumiałe nazwy produktów użytkowych. Na podstawie zgromadzonego materiału językowego pokaż genezę, budowę i funkcję tego nazewnictwa.
3. Sztuka manipulacji w tytułach artykułów na portalach internetowych. Omów i zanalizuj zjawisko w oparciu o wybrane przykłady.
4. Reklama, czy poezja? Omów środki językowe i ich funkcje w opisach perfum i kosmetyków.
5. Funkcja perswazyjna języka w tekstach reklamowych. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
6. Na wybranych przykładach omów zjawisko stylizacji językowej i jej funkcje w literaturze.
7. Retoryka jako sztuka przekonywującego mówienia. Na podstawie wybranych przykładów dokonaj analizy i omówienia najciekawszych figur retorycznych.
8. Scharakteryzuj język wybranych polskich polityków i poddaj go własnej ocenie.
9. Język korespondencji dawniej i dziś. Omów na podstawie zgromadzonego materiału.
10. Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
11. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
12. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Odpowiedz, analizując przykłady ze współczesnej polszczyzny.
13. Perswazyjne zabiegi języka na przykładach tekstów propagandowych. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
14. Twórcze wykorzystanie języka mówionego w literaturze pięknej. Zanalizuj wybrane przykłady i określ funkcje języka kolokwialnego w dziełach literackich.
15. Błędy językowe w reklamach i na bilbordach. Przedstaw i wyjaśnij w oparciu o wybrane przykłady.
16. Językowe gry oraz ich funkcje w reklamach i na bilbordach. Dokonaj analizy wybranych przykładów i określ funkcje tego zabiegu.
17. Przedstaw swoje badania nad zastosowaniem neologizmów we współczesnym języku polskim na podstawie celowo zgromadzonego materiału językowego.
18. Zabawy językiem w poezji. Omów zjawisko na przykładach kilku utworów poetyckich.
19. Scharakteryzuj język wybranych osób z życia publicznego, analizując celowo zgromadzony materiał językowy.
20. Funkcje stylizacji biblijnych w literaturze dwóch wybranych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
21. Przejawy tabu językowego oraz jego łamanie – przedstaw na wybranych przykładach.
22. Zapożyczenia z różnych języków w polszczyźnie dwóch wybranych epok. Omów i zanalizuj celowo zgromadzony materiał językowy.
23. Scharakteryzuj wybrany socjolekt (gwarę zawodową) dwóch wybranych grup środowiskowych, np. aktorów, lekarzy, prawników, górników itp. Omów i zanalizuj celowo zgromadzony materiał językowy.

24. Zanalizuj najciekawsze nazwy sklepów, kawiarni, restauracji w Twojej miejscowości. Wyjaśnij, jakie tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny znalazły w nich odzwierciedlenie.
25. Język nagłówków prasowych. Określ ich funkcję, stylistykę i budowę gramatyczną. Omów temat, dokonując analizy celowo zgromadzonego materiału.
26. Funkcje zdrobnień i zgrubień w wybranych tekstach literackich i w języku potocznym. Dokonaj analizy językowej celowo zgromadzonego materiału i sformułuj wnioski.
27. Język polskich kolęd, pastorałek lub pieśni wielkanocnych. Dokonaj analizy językowej celowo zgromadzonego materiału i sformułuj wnioski.
28. Mowa zakochanych w epoce staropolskiej i dziś. Dokonaj analizy i porównaj wybrane przykłady literackie.
29. Perswazyjne funkcje języka. Dokonaj analizy wybranych tekstów propagandowych.
30. Omów eksperymenty językowe i tematyczne w poezji polskiej XX wieku, analizując celowo zgromadzony materiał.
31. Źródła i rodzaje błędów językowych we współczesnej polszczyźnie. Analizując konkretne teksty, zbadaj i omów mechanizmy powodujące powstawanie tych błędów.
32. Na wybranych przykładach scharakteryzuj językowe środki wyrażania emocji w literaturze różnych epok.
33. Emocje w języku bohatera literackiego. Na wybranych przykładach z różnych epok omów językowe środki ekspresji.
34. Najczęściej popełniane błędy językowe we współczesnej polszczyźnie. Omów temat, opierając się na wybranych przykładach.
35. Przedstaw komizm językowy, sposoby jego realizacji i funkcje w wybranych utworach literackich, filmowych i kabaretowych.
36. Metaforyczny opis świata w języku potocznym. Dokonaj analizy wybranego materiału.